

kan der ved fastlæggelsen af indholdet af religionsfrihedsbegrebet i henhold til CPR hentes vejledning i FN Deklarationen om forbud mod alle former for diskrimination og intolerance baseret på tro eller religion (herefter 1981-Deklarationen)¹⁰). I 1981-Deklarationens art. 6, jf. art. 1, stk. 1, 2. led, opregnes konkrete og typiske eksempler på, hvorledes religionsfriheden kan manifesteres. Opregningen er ikke udtømmende, hvilket allerede følger af ordene "inter alia".

Artikel 6 indeholder ikke udtrykkeligt et eksempel om overholdelsen af fødevaremæssige forskrifter som et eksempel på en typisk manifestation af religionsfriheden. Artikel 6 bygger på og er tydeligt inspireret af den grundlæggende FN rapport om religionsfrihed fra 1959. Rapporten mundede ud i 16 generelle regler om religionsfrihed samt et sæt "Draft principles on freedom and non-discrimination in the matters of religious rights and practices", og den anden af disse foreskriver: "Everyone should be free to comply with what is prescribed or authorized by his religion or belief, and free from performing acts incompatible with prescriptions of his religion or belief".

I Draft principles uddybes dette i dokumentets tredje del, hvor det fastslås, at "Everyone shall be free to comply with what is prescribed or authorized by his religion or belief, and free from performing acts incompatible with the prescriptions of his religion or belief, particular in the following respects, subject to the interest of a society as a whole as provided in parts III and IV".

3. "No one shall be prevented from observing the dietary practices prescribed by his religion or belief".

Da 1981-Deklarationens artikel 6 ikke er udtømmende og da bestemmelsen er stærkt inspireret af FN rapporten fra 1959, må det antages at en fortolkning af retten til at manifestere sin religion i henhold til artikel 6 i 1981-Deklarationen også omfatter retten til at overholde fødevaremæssige forskrifter.

Anvendes 1981-Deklarationen som fortolkningsbidrag og udfyldning til CPR art. 18 vil retten til at manifestere sin religion omfatte retten til at overholde religiøst påbudte forskrifter om fødevarer, samt de forudgående

forberedende handlinger som rituel slagtning. Da CPR art. 18 og EMRK art. 9 som tidligere nævnt i almindelighed fortolkes overensstemmende, understøttes en fortolkning af artikel 9, hvor det fastlægges at retten til at manifestere sin religion også omfatter retten til at følge religiøst foreskrevne fødevaremæssige forskrifter. Retten til religionsfrihed og forbudet mod diskrimination på grund af religion er dog ikke ensbetydende med, at de offentlige myndigheder under alle omstændigheder er forpligtet til at tage positive forholdsregler for at sikre overholdelsen af fødevaremæssige forskrifter for alle religioner og trosretninger.

Som en generel regel gælder dog, at ingen skal forhindres i at overholde de fødevaremæssige forholdsregler, som deres religion foreskriver¹¹).

Rituelle slagtninger og den europæiske menneskerets konvention:

Udgangspunktet må være, at religiøst påbudte forskrifter om fødevarer er afhængige af udførelsen af rituelle slagtninger, hvorfor et forbud mod rituelle slagtninger vil være et indgreb i religionsfriheden i henhold til EMRK art. 9 stk. 1, 2. led, dvs. retten til at manifestere sin religion.

På den anden side er det legitimt at begrænse retten til at manifestere sin religion jvf. EMRK art. 9 stk. 2, hvis dette sker i henhold til lov, for at varetage et af de udtrykkeligt opregnede formål og kan anses for at være nødvendigt i et demokratisk samfund. Det er disse betingelser for indgreb i retten til at manifestere sin religion vi herefter ser på.

Indgrebet skal være foreskrevet ved lov er en to-leddet betingelse. Et evt. dansk forbud vil komme til udtryk ved en lovændring af dyreværnsloven, hvorfor det vil opfylde betingelsen om at være "prescribed by law".

I EMRK art. 9 opregnes de hensyn, der legitimt kan begrunde indgreb, nemlig hensynet til "the public order, health or morals, or the rights and freedoms of others". Disse formål er meget brede og dækker næsten enhver handling, hvorfor det er sandsynligt at rituelle slagtninger vil kunne forbydes ud fra hensynet til den offentlige orden.

Endelig skal indgrebet være nødvendigt i et

¹⁰) The Declaration on the Elimination on All Forms of Intolerance and Discrimination Based on Religion or Belief af 25. nov. 1981.

¹¹) Acot Krishnaswami, study of discrimination in matters of religious rights and practices UN doc E/CN.4/Sub.2/200/Rev.1.